

Bolgár transzliteráció / Transliteration of Bulgarian

Írás / Writing: *Módosított cirill / Modified Cyrillic*

Használat / Using: *Bulgária (hivatalos) / Bulgaria (official)*

Magyarország (kisebbségi) / Hungary (minority)

Románia (kisebbségi) / Romania (minority)

Szerbia (kisebbségi) / Serbia (minority)

Szlovákia (kisebbségi) / Slovakia (minority)

Ukrajna (kisebbségi) / Ukraine (minority)

Görögország (beszélt) / Greece (spoken)

Törökország (beszélt) / Turkey (spoken)

A betűk / The Letters

Betű / Letter	Név / Name	IPA ^{1.0}	Nemzeti / National ^{2.0}	Danchev ^{3.0}	ISO 9:1995 ^{4.0}	ISO/R 9:1968 ^{5.0}	ALA-LC ^{6.0}	WWS ^{7.0}	Bálgos ^{8.0}	Standart 1956 ^{9.0}
А а	a	[a], [e] ^{1.1} , [y] ^{1.2}	a	a	a	a	a	a	a	a
Б б	ba	[b], [p] ^{1.3} , [b'] ^{1.4}	b	b	b	b	b	b	b	b
В в	va	[v], [f] ^{1.3} , [v'] ^{1.4}	v	v	v	v	v	v	v	v
Г г	ga	[g], [k] ^{1.3} , [g'] ^{1.4}	g	g	g	g	g	g	g	g
Д д	da	[d], [t] ^{1.3} , [d'] ^{1.4}	d	d	d	d	d	d	d	d
Е е	e	[e]	e	e	e	e	e	e	e	e
Ж ж	zha	[ʒ], [ʃ] ^{1.3}	zh	zh	ž	ž	zh	ž	ž	ž ^{9.1}
З з	za	[z], [s] ^{1.3} , [z'] ^{1.4}	z	z	z	z	z	z	z	z
И и*	i	[i]	i	i	i	i	i	i	i ^{8.1}	i
Й й	i kratko	[j]	y	y, i ^{3.1}	j	j	ĭ	j	y ^{8.2}	j
К к	ka	[k], [g] ^{1.5} , [c] ^{1.4}	k	k	k	k	k	k	k	k
Л л	la	[l], [l] ^{1.6} , [ʎ] ^{1.4}	l	l	l	l	l	l	l	l
М м	ma	[m], [n] ^{1.7} , [m'] ^{1.4}	m	m	m	m	m	m	m	m
Н н	na	[n], [ŋ] ^{1.8} , [n'] ^{1.4}	n	n	n	n	n	n	n	n
О о	o	[ɔ], [o] ^{1.1}	o	o	o	o	o	o	o	o
П п	pa	[p], [b] ^{1.5} , [p'] ^{1.4}	p	p	p	p	p	p	p	p
Р р	ra	[r], [r'] ^{1.4}	r	r	r	r	r	r	r	r
С с	sa	[s], [z] ^{1.5} , [s'] ^{1.4}	s	s	s	s	s	s	s	s
Т т	ta	[t], [d] ^{1.5} , [t'] ^{1.4}	t	t	t	t	t	t	t	t
У у	u	[u], [o] ^{1.1}	u	ou	u	u	u	u	u	u
Ф ф	fa	[f], [v] ^{1.5} , [f'] ^{1.4}	f	f	f	f	f	f	f	f
Х х	ha	[x], [ɣ] ^{1.5} , [x'] ^{1.4}	h	h	h	ch	kh	h	h	h
Ц ц	tša	[tʃ], [dʒ] ^{1.5} , [tʃ'] ^{1.4}	ts	ts	c	c	tʃ	c	č	c
Ч ч	cha	[tʃ], [dʒ] ^{1.5}	ch	ch	č	č	ch	č	č ^{8.3}	č ^{9.2}
Ш ш	sha	[ʃ], [ʒ] ^{1.5}	sh	sh	š	š	sh	š	š ^{8.4}	š ^{9.3}
Щ щ	shta	[ʃt], [ʒd] ^{1.5} , [ʃt'] ^{1.4}	sht	sht	š	št	sht	št	š	š ^{9.4}
Ъ ъ	er golyam	[ɣ], [e] ^{1.1}	a ^{2.1}	u	"	ă	ŭ ^{6.1}	ă	ă	â
Ь ь**	er malak	[ʃ]	y	y	'	'	-	'	y ^{8.5}	j
Ю ю	yu	[ju], [jo] ^{1.9} , [ʃu] ^{1.10} , [ʃo] ^{1.11}	yu	yu	û	ju	ĭu	ju	û ^{8.6}	ju
Я я	ya	[ja], [je] ^{1.9} , [ʃa] ^{1.10} , [ʃe] ^{1.11} , [jɣ] ^{1.12} , [ʃɣ] ^{1.13}	ya, ia ^{2.2}	ya	â	ja	îa	ja	â ^{8.7}	ja

* Magánhangzó feletti tompa ékezet a homonimák megkülönböztetésére szolgál, pl.: ъ (öt nőnemben) – ъ (és). / The grave accent is used to distinguish the homonyms, e. g.: ъ (her) – ъ (and).

** Csak o előtt állhat. / It occurs only before o.

1945-ben törölt betűk / Letters was deleted in 1945

Ezeket a betűket az 1945-ös írásreform során törölték az ábécéből. / These letters were deleted from the alphabet in orthographic reform of 1945.

Betű / Letter	Név / Name	IPA ^{1.0}	Nemzeti / National ^{2.0}	Danchev ^{3.0}	ISO 9:1995 ^{4.0}	ISO/R 9:1968 ^{5.0}	ALA-LC ^{6.0}	WWS ^{7.0}	Balogos ^{8.0}	Standart 1956 ^{9.0}
Ѣ ѣ	yat	[ɛ], [ja] ^{1.14}	-	-	ě	ě	ĭe	-	ě	-
Ѧ ѧ	golyam yus	[ɣ]	-	-	ǣ	ǣ	ǔ	-	ǔ	-

Betűkapcsolatok / Letter Combinations

Ezek a kapcsolatok nem részei az ábécének, de önálló hangokat jelölnek. / These combinations are not part of the alphabet, but sign independent sounds.

Betű / Letter	IPA ^{1.0}	Nemzeti / National ^{2.0}	Danchev ^{3.0}	ISO 9:1995 ^{4.0}	ISO 9:1968 ^{5.0}	ALA-LC ^{6.0}	WWS ^{7.0}	Balogos ^{8.0}	Standart 1956 ^{9.0}
дж	[dʒ], [tʃ] ^{1.3}	dzh	dzh	dž	dž	dzh	dž	dž	dž ^{9.5}
дз	[dʒ], [tʃ] ^{1.3}	dz	dz	dz	dz	dz	dz	dz	dz

Jegyzetek / Notes

- 1.0 **International Phonetic Alphabet (IPA):** *IPA Chart, International Phonetic Association, 2005.* (<http://www.langsci.ucl.ac.uk/ipa/ipachart.html>)
- 1.1 Hangsúlytalan helyzetben. — When unstressed.
- 1.2 Szó végén határozott névelőként („a/az”). — At the end of a word as definitive article (“the”).
- 1.3 Szó végén vagy zöngétlen mássalhangzó előtt. — At the end of a word or before unvoiced consonants.
- 1.4 Б, ю és я előtt. — Before б, ю and я.
- 1.5 Zöngés mássalhangzó előtt. — Before voiced consonants.
- 1.6 Magas magánhangzók (e és и) előtt. — Before front vowels (e and и).
- 1.7 В és ф előtt. — Before в and ф.
- 1.8 Г és к előtt. — Before г and к.
- 1.9 Hangsúlytalan helyzetben magánhangzók után vagy szó elején. — When unstressed after vowels or at the beginning of a word.
- 1.10 Hangsúlyos helyzetben б, в, г, д, з, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, ц után. — When stressed after б, в, г, д, з, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, ц.
- 1.11 Hangsúlytalan helyzetben б, в, г, д, з, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, ц után. — When unstressed after б, в, г, д, з, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, ц.
- 1.12 Szó végén határozott névelőként („a/az”) magánhangzók után. — At the end of a word as definitive article (“the”) after vowels.
- 1.13 Szó végén határozott névelőként („a/az”) б, в, г, д, з, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, ц után. — At the end of a word as definitive article (“the”) after б, в, г, д, з, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, ц.
- 1.14 Kiejtése nyelvjárástól függött, általában [ɛ]-nek ejtették. — Its pronunciation belongs to dialects, usually it was pronounced as [ɛ].
- 2.0 **National.** *Наредба № 3 от 26 октомври 2006 г. за транслитерация на българските географски имена на латиница. Списание на българското геологическо дружество, год. 67, кн. 1–3, 2006, с. 154–155.* (http://www.bgd.bg/REVIEW_BGS/REVIEW_BGD_2006/pdf_files_2006/18.pdf)
A rendszer nem visszafordítható, mivel a latin átírásban szereplő betűk több cirill betűnek is megfelelnek. / The system is irreversible, because one Latin letter complies more Cyrillic letters.
Idegen neveket eredeti latin betűs formájába írjuk vissza, pl.: **Томпсън** → *Thompson*. / Foreign names will be romanized in original Latin script, eg.: **Томпсън** → *Thompson*.
Ezt a rendszert használja ma az ENSZ is. / The UN uses this system too. (*United Nations Romanization Systems for Geographical Names. Report on Their Current Status. Compiled by the UNGEGN Working Group on Romanization Systems. Version 4.0, 2013; http://www.eki.ee/wgrs/rom1_bg.pdf*).
Ezt a rendszert használja ma a BGN/PCGN is. / The BGN/PCGN uses this system too. (*Romanization System for Bulgarian. United States Board on Geographic Names and the Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use, 2013.; http://geonames.nga.mil/gns/html/Romanization/Romanization_Bulgarian.pdf*).
- 2.1 Kivétel: **България** → *Bulgaria*. — Exception: **България** → *Bulgaria*.
- 2.2 Nevekben a szó végi **-ия** átírása **-ia**. — In names the **-ия** at the end of a word will be romanized as **-ia**.

- 3.0 **Danchev.** A. Danchev, M. Holman, E. Dimova and M. Savova. *An English Dictionary of Bulgarian Names: Spelling and Pronunciation.* Sofia: Nauka i Izkustvo Publishers, 1989. 288 pp.
A rendszer nem visszafordítható, mivel a latin átírásban szereplő betűk több cirill betűnek is megfelelnek. / The system is irreversible, because one Latin letter complies more Cyrillic letters.
- 3.1 Általában *y*-nal írjuk át, de magánhangzó után *i*-vel. — Usually it is romanized with *y*, but after vowels with *i*.
- 4.0 **ISO 9:1995.** *Information and documentation – Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters – Slavic and non-Slavic languages.* International Organization for Standardization, 1995.
(<http://www.iso.ch>)
- 5.0 **ISO/R 9:1968.** *International system for the transliteration of Slavic Cyrillic characters.* In: *Information transfer. 2nd edition.* Genève: ISO, 1982 (ISO standards handbook 1), S. 13–18. – ISBN 92-67-10058-01
(<http://www.iso.ch>)
Ez a rendszer megegyezik a *DIN 1460:1982*-es szabvánnyal. / This system is equal with standard *DIN 1461:1982.* (*Umschrift kyrillischer Alphabete slawischer Sprachen. Teil 1: 1982-04; Teil 2: 2010-03.*)
- 6.0 **ALA-LC.** *American Library Association/Library of Congress Romanization Tables: Transliteration Schemes for Non-Roman Scripts.* Randal K. Barry (ed.). Library of Congress, 1997.
(<http://lcweb.loc.gov/catdir/cpsol/roman.html>)
A rendszer nem visszafordítható, mivel a latin átírásban szereplő betűk több cirill betűnek is megfelelnek. / The system is irreversible, because one Latin letter complies more Cyrillic letters.
- 6.1 Szó végén csak 1945 előtti szövegekben található, átírása ott: ”. — At the end of the word it can be found in pre-1945 texts, its romanization is: ”.
- 7.0 **WWS.** *The World’s Writing Systems.* Peter T. Daniels & William Bright (eds.). New York, 1996.
- 8.0 **Bǎlogos.** Borislav Gueorguiev, PhD, Associate Professor, New Bulgarian University (in progress)
(http://slovník.chitanka.info/Словник:Система_„Бълогос“)
- 8.1 Az *ŭ*-nek saját átírása van: *i*. — The *ŭ* has an independent form: *i*.
- 8.2 Alternatív formája: *j*. — Alternative form: *j*.
- 8.3 Alternatív formája: *ç*. — Alternative form: *ç*.
- 8.4 Alternatív formája: *š*. — Alternative form: *š*.
- 8.5 Alternatív formái: *ĵ, j*. — Alternative forms: *ĵ, j*.
- 8.6 Alternatív formái: *ü, ju, yu*. — Alternative form: *ü, ju, yu*.
- 8.7 Alternatív formája: *ja, ya*. — Alternative form: *ja, ya*.
- 9.0 **Standart 1956.** *Транслитерация на български имена с латиница, 1956*
- 9.1 Alternatív formája: *zh*. — Alternative form: *zh*.
- 9.2 Alternatív formája: *ch*. — Alternative form: *ch*.
- 9.3 Alternatív formája: *sh*. — Alternative form: *sh*.
- 9.4 Alternatív formája: *sht*. — Alternative form: *sht*.
- 9.5 Alternatív formája: *dzh*. — Alternative form: *dzh*.